

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Quid de D. Thoma?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

45 Confirmatur amplius: Augustinus tria passim A docet quæ generatim scientia mediæ repugnant. Primum est, gratiam efficacem desumere vim suam ab omnipotentissima Dei voluntate. Secundum, res dici & esse futuras à priori, quod à Deo sciuntur. Tertium, Deam cognoscere creaturas in sua essentia, ut in causa. Quæ omnia negant Adversarij, quod videat cum nullo illorum seorsim, multo minus cum his tribus conjunctim, stare posse scientiam mediæ, quam à principiis omnino contrariis desumunt. Ergo S. Doctor rejicit scientiam mediæ, quantum ad substantiam, & non solum quoad abusum, & modum illum erroneum, quod ponebatur à Semipelagianis. Consequentia manifesta est, Antecedens verò, quoad secundam & tertiam partem, disp. 2. art. 1. & disp. 3. art. 4. ostensum est, & quantum ad primam, fusè Tractatu sequenti disp. 5. demonstrabitur, agendo de efficacia voluntatis divinæ.

§. III.

Quid de D. Thomæ?

46 IN omnibus semper Augustino adhæsit fidelissimus ejus discipulus D. Thomæ; quare non potuit ei placere scientia mediæ, si Augustino displiceret; nec ab illo approbari, si ab isto fuerit reprobat. Placet tamen hic breviter ostendere, quantum à doctrinæ D. Thomæ principis talis scientia abhorreat, & quàm longè ab ea distent Defensores illius: non enim melius mens S. Doctoris inquiri potest, quam ex principiis communibus, toti ejus doctrinæ connexis, cum nulli hanc quaestionem ex professo pertractaverit. Unde,

Dico secundò: scientiam mediæ pluribus principiis doctrinæ D. Thomæ apartissime repugnare.

Probatur conclusio multipliciter, exponendo scilicet plura principia doctrinæ D. Thomæ, quæ manifestè repugnant scientiæ mediæ, & ex quibus evidenti illatione sequitur ejus destructio.

47 In primis evidens est, scientiam mediæ, non posse stare, destructo ejus objecto: Sed D. Thomæ destruit objectum scientiæ mediæ: Ergo & ipsam scientiam. Minor probatur: Objectum scientiæ mediæ, est veritas objectiva propositionum contradicentium de futuro contingenti ante decretum, ut docent ejus assertores: Sed hanc veritatem objectivam excludit S. Doctor variis in locis supra relatis, quibus docet contradictoriis de futuro contingenti nullam inessec determinatam veritatem non solum quoad nos, sed etiam quoad se: nam lect. 13. super cap. 8. libri Perihem. negat hujusmodi contradictoriis veritatem, quia futurum contingens non habet esse determinatum in suis causis liberis. Et in 1. sent. dist. 38. quaest. 1. art. 5. ad 2. ait: Futurum contingens non est determinatè verum antequam fiat, quia non habet causas determinatas.

48 Confirmatur: Idem S. Doctor 1. p. quaest. 16. art. 7. ad 3. hæc scribit: Illud quod nunc est, ex eo futurum fuit antequam esset, quia in causa sua erat ut fieret, unde sublatà causà non esset futurum illud fieri: sola autem prima causa est æterna; unde ex hoc non sequitur, quod ea quæ sunt, semper fuerit verum ea esse futura, nisi quatenus in causa sempiterna fuit, ut essent futura; quæquidem causa solus est Deus. Atqui

non fuerunt futura in causa sempiterna inde sumpta, sed per decretum determinata: Ergo ante illud decretum, D. Thomæ nullam agnoscit veritatem in futuris contingentibus, ac proinde tollit objectum scientiæ mediæ.

Secundò, Unum ex principiis quod D. Thomæ frequenter usurpat, est Deum non cognoscere res immediatè in seipsis; sed solum in seipso, & in sua essentia tanquam in causa, & medio prius cognito. Ita expressè docet hic art. 5. in corpore, quod his verbis concludit: Sic igitur dicendum est, quod Deus seipsum videt in seipso, alia autem à se videt, non in ipsis, sed in seipso. Idem repetit in responsione ad primum. Item 1. contra Gentes, cap. 49. probat ex Dionysio, Deum omnia cognoscere in sua essentia tanquam in causa. Et cap. 65. ratione 5. Cognitio (inquit) Dei est de rebus omnibus per causam: se enim cognoscendo quis est omnium causa, alia quasi suos effectus cognoscit. Quod cap. 67. extendit ad futura contingentia, & cap. 68. ad actus liberos nostræ voluntatis, ut ibidem videri potest. Ex hoc autem principio sequitur manifestè destructio scientiæ mediæ, cum enim essentia divina non sit causa rerum ad extra, nisi ut habet adjunctam voluntatem, & nisi ut determinata per decretum: èd quod Deus non sit agens ad extra per modum naturæ, sed per modum liberi: si in illa tanquam in causa, & medio prius cognito, futura contingentia & libera cognoscit; evidens est illa non posse cognoscere antecedenter ad decretum, per scientiam mediæ.

Tertium principium doctrinæ D. Thomæ est, rem esse futuram, esse denominationem extrinsecam, sumptam à preparatione, ordinatione, & determinatione causarum ad illius productionem. Ita docet quaest. 2. de veritate art. 12. in corp. & ad 7. & in 1. dist. 38. quaest. 1. art. 5. ad 3. Ex quo etiam principio solvitur omnis scientia mediæ, cum ex illo evidenter sequatur, nullum contingens esse determinatè futurum, absolute, vel conditionate, independentè à decreto, & ordinatione, vel determinatione causæ primæ, ut constabit ex infra dicendis, demonstrando impossibilitatem hujus scientiæ.

Quartò, D. Thomæ docet scientiam Dei esse priorem rebus, nec ab illis mensurari, quantum ad veritatem, & certitudinem; sed potius esse illarum regulam, & mensuram, ut videri potest in hac quaest. art. 8. ad 3. ubi ait: Sicut sibi ha naturalia sunt priora scientiæ nostræ, & mensura ejus; ita scientia Dei est prior quàm res naturales, & mensura ipsarum. Et 1. 2. quaest. 93. art. 1. ad 3. Ratio intellectus divini aliter se habet ad res, quàm ratio humani intellectus. Intellectus enim humanus est mensuratus à rebus, ut scilicet conceptus hominis non sit verus propter seipsum, sed dicitur verus ex hoc quod consonat rebus. Intellectus verò divinus est mensura rerum, quia unaquæque res in tantum habet de veritate, in quantum imitatur intellectum divinum. Sed cum hoc principio non posse stare scientiam mediæ, evidens est, quia talis scientia non est regula, & mensura certitudinis, & veritatis quæ est in rebus futuris; sed potius earum futuritionem, ac veritatem objectivam supponit, eamque tantum speculatur, & explorat: Ergo scientia mediæ principiis doctrinæ D. Thomæ repugnat.

Quintò, Constat ex pluribus testimoniis dist. 4. art. 6. §. 2. adductis, D. Thomæ docere præscientiam futurorum, saltem absolutorum, esse

in decreto fundatam, & ab eo dependentem. Idem aperire colligitur ex 1. sent. dist. 39. quæst. 1. art. 1. ad 5. ubi dicit: *Licet esse & scire Dei sint idem secundum rem, tam scire sequitur voluntatem, ut imperatum ab ipsa.* Et art. 2. ad 1. ait: *Ipsium scire in Deo esse subiectum libertati voluntatis.* Hinc verò præcludi viam ad scientiam mediam, s. præcedenti ostendimus; nam si præscientia futurorum nitatur decreto, illud debet esse infallibile, & ab intrinseco cum illis connexum, ac proinde de se efficax, & efficiens liberam determinationem voluntatis, subindeque excludens scientiam mediam, quæ supponit decretum indifferens, & à voluntate humana, quoad speciem actûs determinabile.

53 Sexto, Quotiescumque D. Thomas explicat concordiam nostræ libertatis cum divinis decretis, recurrit ad infinitam efficaciam divinæ voluntatis, attingentis non solum substantiam, sed etiam modum libertatis in nostris operationibus, ut constat ex 1. p. quæst. 19. art. 8. ex primo contra Gentes cap. 55. & ex aliis locis supra à nobis citatis: Ergo non admittit scientiam mediam. Consequentia patet, si enim illam agnosceret, non deberet recurrere ad infinitam illam efficaciam divinæ voluntatis, sed potius ad præscientiam futuri consensûs, & ad scientiam illam exploratricem, quæ Deus scrutatur ac explorat quid homo ex innata libertate volentis sit, & ad quid determinabit concursum indifferenter quem illi offert, sicut ejus defensores docent.

54 Septimo, Idem S. Doctor 1. 2. quæst. 109. art. 2. ad 1. & 3. contra Gent. cap. 89. docet, quod licet homo sit dominus suorum actuum, propter deliberationem rationis, quæ potest flexi ad unam partem, vel ad aliam: tamen quod deliberet, vel non deliberet, quod eligat, vel non eligat, hoc debet reduci in aliquod primum deliberans & eligens, quod sit melius ratione humana, scilicet in Deum, qui est primum liberum, & primum principium nostrorum consiliorum & voluntatum. Unde 1. Periherm. lect. 14. sic ait: *Voluntas divina est intelligenda, ut extra ordinem entium existens, & velut causa quadam profundens totum ens, & omnes eius differentias: sunt autem differentia entis, possibile & necessarium: & ideo ex ipsa voluntate divina, originantur necessitas, & contingentia in rebus.* Quibus verbis reducit ipsam libertatem, & contingentiam rerum, ad ipsam voluntatem divinam, ut ad primum liberum, & primum determinans, ac profundens totum ens & omnes ejus differentias; non verò ad ipsam voluntatem humanam, quæ solum est secundum liberum, & secundum determinans. Ex quo etiam principio sequitur destructio scientiæ mediæ, quæ non reducit liberam electionem nostræ voluntatis, in Deum ut in primum eligens, & primum deliberans, ac determinans; sed potius in liberum arbitrium creatum, ex innata libertate, & dominio veluti à Deo emancipato, ut dicunt Avertarii, seipsum determinans ad speciem actûs, sub concursu indifferenti ipsi à Deo oblato. Unde (ut infra ostendemus) scientia media subtrahit à divina causalitate, & providentia, liberam nostræ voluntatis determinationem.

55 Octavo, D. Thomas 1. p. quæst. 14. art. 2. ad 1. & quæst. 2. de verit. art. 14. ad 1. docet non ideo res sciri à Deo, quia futurae sunt; sed ideo futuras esse, quia sciuntur à Deo; per scientiam sci-

licet practicam, & applicatam à decreto, ut disp. 3. art. 4. ostendimus: unde explicat dictum Origenis dicentis, *quia futurum est aliquid, ideo scitur à Deo*; & dicit hoc non esse intelligendum, secundum causam efficiendi, sed tantum secundum causam inferendi: id est in sensu tantum illativo, & non causali. At hoc principium repugnat etiam scientiæ mediæ, ejusque assertoribus, qui docent, ideo res futuras sciri à Deo, quia futurae sunt; & negant ideo illas esse futuras, quia sciuntur à Deo: Ergo idem quod prius.

Nonò, Molina & alii defensores scientiæ mediæ, docent prædeterminationem esse tantum certam certitudine causalitatis mediourum: Sed hoc reprobat à D. Thoma quæst. 6. de verit. art. 3. ubi dicit, *esse contra Scripturam & dicta Sanctorum.* Et quodlibet. 12. art. 3. inquit, *prædeterminationem habere certitudinem, ex parte scientiæ Dei, quæ non potest falli; ex parte voluntatis divinæ, cui non potest aliquid resistere; & ex parte providentiæ, quæ certissimo modo ducit ad finem.* Item quæst. 6. de verit. art. 3. ait, *prædeterminationem addere præscientiæ habitudinem causæ.* Ergo scientia media repugnat principiis Divi Thomæ.

Denique disputatione præcedenti ostendimus, decreta absoluta ex parte subiecti, & conditionata ex parte objecti, in Deo admittenda esse, juxta S. Doctoris principia, præsertim juxta principium illud quod in ejus doctrina certissimum, & communissimum est, Deum omnia in seipso ut in causa cognoscere: Sed cum decretis illis conditionatis scientia media coherere nequit, ut de se patet, ejusque defensores fuerunt: Ergo illa de medio tollenda est, si stare velimus doctrinæ D. Thomæ principia. Unde Salmanticenses referunt Curielem Doctorem Salmanticensem celeberrimum, cum primum scientiam mediam docuisset, eam post modum retractasse; cum enim totum septennium tunc Summæ D. Thomæ, cum Cajetani Commentariis legendæ (cujus amore, ut Jacob Rachelis potiunda studio, flagrabat) impendisset, nulla hujus scientiæ semina aut vestigia in ea reperire potuit, cum maxime vellet; sed potius illam, Angelicæ doctrinæ principia apertissime repugnare, comperit. Vir est toto orbe celeberrimus, & supra omnem laudem, nullique partium addictus, imò & in scientiam mediam aliquando pronior, cui subinde major fides habenda, quam ulli nostrum, aut è Societate. Ex quo intelliges, gratis à Patre Annato dictum: *Thomæ apud D. Thomam scientiam mediam quasi visisset, sed in modum illius, qui cum breviarium suum perdisisset, ita quærebat ut invenendum timeret.*

ARTICULUS V.

Variis argumentis, ex principiis supra statutus de sumptis, expungitur scientia media.

Hæc argumenta fusè, & lato calamo, disputationibus præcedentibus expendimus nunc ea hic in unum colligemus, & breviter ac dilucidè exponemus.